

Elnurə Bünyat qızı Məmmədova

UOT:336.74; JEL: G24.

Azərbaycanda qlobal iqtisadi çağırışlar kontekstində investisiya mühitinin və strukturunun qiymətləndirilməsi

Xülasə

Məqalədə Azərbaycanda qlobal iqtisadi çağırışlar kontekstində investisiya mühitinin və strukturunun qiymətləndirilməsi problemləri tədqiq olunmuşdur. Bu məqsədlə ölkədə investisiya fəaliyyətinin təhlili və mövcud vəziyyətin qiymətləndirilməsi aparılmışdır. İnvestisiyalar üzrə qanunvericilik bazasının adekvatlığı və investisiya mühitinin formalaşdırılması üzrə dövlət siyasətinin mühüm aspektləri araşdırılmışdır. Məqalənin sonunda baxılan problemlər üzrə bir sıra tövsiyələr hazırlanmış və təkliflər irəli sürülmüşdür.

Açar sözləri: investisiya mühiti, investisiya fəaliyyəti, investisiya cəlbediciliyi, investisiya mühitinin səmərəlilik prinsipləri, daxili və xarici investisiyaların strukturunun səmərəliliyi, investisiya mühitinin və strukturunun qiymətləndirilməsi, investisiya mühitinin cəlbediciliyinin əsas prinsipləri və meyarları

Giriş

İnvestisiyalar və dünya iqtisadi proseslərinin nisbətən əvvəlki dövrlərində maliyyə problemlərinin həlli bütün hallarda mürəkkəbliyi ilə seçilmişdir. Qlobal iqtisadi çağırışlar və baş verən transformasiyalar ölkə iqtisadiyyatının müxtəlif fəaliyyət istiqamətləri üzrə yeni tələbləri ortaya çıxarmaqla bərabər, kompleks və sistemli tədbirlərin görülməsini şərtləndirir. Belə olduğu halda, müxtəlif iqtisadiyyat sahələrinin modernləşdirilməsi, müasir texnologiyalar əsasında yenidən inkişaf etdirilməsi, daha çox əlavə dəyər yaratmaq qabiliyyətinə malik iqtisadiyyat sahələrinin potensialından səmərəli istifadə olunması problemləri ortaya çıxır. Şübhəsiz, bütün bu problemlərin həlli üçün institusional və iqtisadi islahatların sürətləndirilməsi və bunlarla bağlı olaraq külli məbləğdə əsaslı kapital qoyuluşları, investisiyaların yatırılması və xüsusilə xarici investisiyaların daha intensiv şəkildə cəlb edilməsi tələb olunur.

Azərbaycanda investisiyalar üzrə qanunvericilik bazasının adekvatlığı və investisiya mühitinin formalaşdırılması üzrə dövlət siyasətinin mühüm aspektləri

Azərbaycan iqtisadiyyatında baş verən qlobal dəyişikliklər və iqtisadi çağırışlar mahiyyət etibarilə qeyd etdiyimiz amillərlə və şəraitlə üst-üstə düşür, oxşarlıq təşkil edir. Milli iqtisadiyyatımızın strateji hədəflərinin müəyyənəşdirilməsi və bunlarla bağlı milli iqtisadiyyatın 11 əsas fəaliyyət istiqaməti üzrə praktiki yanaşmaların və mexanizmlərin müəyyənəşdirilməsi tədbirlərinin reallaşdırılması və maksimum səmərəli nəticələrin əldə edilməsi yaxın perspektivdə qarşıda duran strateji vəzifələr kimi xarakterizə olunur [3]. Qeyd edək ki, strateji yol xəritələrində nəzərdə tutulmuş tədbirlərin həyata keçirilməsi üçün davamlı və etibarlı maliyyə mənbələri, o cümlədən intensiv şəkildə xarici investisiya axını vacibdir. Təəssüf ki, bu istiqamətlərdə ölkəmizdə son illərdə müəyyən problemlər yaranmışdır. Ədalət naminə bildirək ki, dövlət tərəfindən bu problemlərin mahiyyətinin öyrənilməsi, həmin problemlərin həlli istiqamətində təsirli tədbirlərin görülməsi təmin edilmişdir və artıq ilkin nəticələr diqqət çəkir. 2017-ci ilin yekunlarında ölkəmizin qeyri-neft sektorunun payı və iqtisadi artımda oynadığı rol təqdirəlayiqdir, qeyri-neft ixracında müsbət tendensiya müşahidə edilməkdədir, bir-birinin ardınca qeyri-neft sektorunun ayrı-ayrı

sahələrində rəqabətcabiliyyətli nəhəng müəssisələr, o cümlədən ixracyönlü müəssisələr yaradılmaqdadır və bu müəssisələrə 100 milyonlarla həcmində investisiyalar yatırılmaqdadır. 2004-2018-ci illərdə bütün mənbələr üzrə ölkə iqtisadiyyatına yatırılan investisiyaların həcmi 255 mlrd. ABŞ dolları həcminə qədər yüksəlmişdir və bu proseslər intensiv şəkildə davam etməkdədir. 29 dekabr 2012-ci il tarixində ölkə Prezidentinin Fərmanı ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan 2020: Gələcəyə baxış inkişaf konsepsiyası”nda qeyd edilmişdir ki, Azərbaycan iqtisadiyyatı qlobal böhranı kifayət qədər hazırlıqlı qarşılamiş, böhran dövründə investisiya risklərinin yüksək olmasına, qonşu ölkələrdəki devalvasiya dalğasının təsirinə baxmayaraq, beynəlxalq investisiya mövqeyindəki xalis profisit və manatın məzənnəsinin sabitliyi qorunmuşdur. Bu böhrandan öncəki dövrdə həyata keçirilmiş rəşional makroiqtisadi və monitar siyasət, yaradılmış valyuta ehtiyatları, maliyyə risklərinin qabaqlayıcı rejimdə idarə edilməsi sayəsində mümkün olmuşdur. Bununla belə, qlobal böhran və onun fəsadları müasir iqtisadi arxitekturala mütləq depressiv ssenarilərə qarşı qoruyucu mexanizmlərin yaradılmasını və gücləndirilməsini gündəmə gətirir [4]. Hadisələrin sonrakı 10 il ərzində xronologiyası artıq bizə bir sıra vacib məsələlər üzrə ümumiləşdirici fikir söyləməyə imkan verir. Təəssüf ki, ölkəmizin 2020-ci ilədək olan inkişaf konsepsiyasında narahat doğurduğu qlobal risklər özünü büruzə vermiş və Azərbaycanda 2003-cü ildən formalaşdırılan, inkişaf etdirilən makroiqtisadi və makromaliyyə sabitliyinə mənfi təsir göstərə bilmişdir. 2015-2016-cı illərdə milli valyutamız - manat ikiqat devalvasiyaya məruz qalmış, öz dəyərini ABŞ dolları ilə nisbətdə iki dəfədən çox itirmiş, ölkənin bank sistemində ciddi problemlər yaranmış, 10-dan çox bank bağlanmış, bir sıra banklar birləşməyə getməyə məcbur olmuş, dövlət büdcəsinin gəlirləri və xərclərini artırmaq mənbələri zəifləmiş, bir müddət, xüsusilə, 2015-ci ildə valyuta ehtiyatlarımız üçün təhlükə yaranmış və, ümumilikdə, milli iqtisadi inkişaf modelinin mövcud konstruksiyalarının və komponentlərinin bir çox zəif tərəfləri üzə çıxmışdır. Bu məsələlərdə ən mürəkkəb problemlər sırasında maliyyə bazarlarının inkişaf etdirilməsi, maliyyə resurslarından səmərəli istifadə olunması mexanizmlərinin təkmilləşdirilməsi, investisiyaların formalaşdırılması və fəal şəkildə əlavə dəyər yaradan qeyri-neft sektoru sahələrinin inkişafına yönəldilməsi, maliyyə xidmətlərinin çeşidinin artırılması daha çox diqqət cəkmışdir. Həmin problemlərin yaxın perspektivdə, uzunmüddətli dövr üçün həlli yolları və bu istiqamətlərdə müəyyənləşdirilmiş strateji hədəflər ölkə Prezidentinin 6 dekabr 2016-cı il tarixli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş Azərbaycan Respublikasında maliyyə xidmətlərinin inkişafına dair Strateji Yol Xəritəsində yer almışdır [5].

Azərbaycan özünün müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra, strateji dövlət əhəmiyyətli məsələlərdən biri də investisiya siyasətinin formalaşdırılması və milli maraqlara uyğun olaraq təşkil edilməsindən ibarətdir. Belə bir şəraitdə 15 yanvar 1992-ci il tarixdə “Xarici investisiyanın qorunması haqqında” ölkə qanunu qəbul olunmuşdur [6]. Bu qanunun qəbul etməkdə əsas məqsəd xarici investorların ölkəmizə gəlməsinin stimullaşdırılması və hüquqi əsaslarının formalaşdırılmasının təmin edilməsi olmuşdur. 1994-cü ildə “Əsrin Kontraktı”nın imzalanmasından sonra ölkəmizə heç də az olmayan xarici şirkətlər gəlməyə və əhəmiyyətli səviyyədə maliyyə resursları daxil olmağa başladı. Həmin dövrdə investisiya fəaliyyəti ilə bağlı qanunvericilik aktlarının daha da təkmilləşdirilməsi lazım gəlmiş, bu məqsədlə 13 yanvar 1995-ci ildə “İnvestisiya fəaliyyəti haqqında” ölkə qanunu qəbul edilmişdir [7]. Enerji layihələrinin reallaşdırılması, yeni yataqların istismarı ilə bağlı regional və beynəlxalq səviyyəli kontraktların bağlanması ilə əlaqədar olaraq ölkəmizdə investisiya fəallığı əsasən təmin edilmişdir. Lakin, investisiyalar əsasən neft və qaz sektoruna daxil olduğundan, ölkədə digər sahələrin modernizasiya edilməsi və yüksək texnologiyalar əsasında inkişafına nail olunması üçün əlavə maliyyə resursları mənbələrinin axtarılması zərurəti vardır. Amma, bu

məsələ hələ də ölkəmizin hazırkı iqtisadi gücü və beynəlxalq səviyyədəki mövqeyinə, imicinə uyğun şəkildə həll edilməmişdir. Bunun üçün müxtəlif investisiya fondlarının və təşkilatlarının yaradılması zərurəti uzun dövrdür ki, müzakirə obyektı olaraq qalmaqdadır. Belə ki, 22 oktyabr 2010-cu il tarixdə “İnvestisiya fondları haqqında” ölkə qanununun qəbul edilməsinə baxmayaraq, hələ də ölkəmizdə qeyri-neft sektoru sahələrində investisiya fəallığı aşağı səviyyədədir [8]. Bununla belə, ölkəmizdə investisiya fəaliyyətinin stimullaşdırılması və əvvəldə qeyd etdiyimiz kimi, xarici investorların daha fəal şəkildə investisiyalar yatırması məqsədilə onların hüquqlarının qorunması istiqamətində əlavə tədbirlərin görülməsi dövlətin prioritetlik təşkil edən fəaliyyət istiqamətləri kimi baxılmaqdadır. Məsələn, ölkə Prezidentinin 18 yanvar 2018-ci il tarixli Sərəncamı ilə investisiya fəaliyyətinin təşviq edilməsi və xarici investorların hüquqlarının qorunması ilə bağlı bir sıra əlavə tədbirlər müəyyənləşdirilmişdir [9]. Yaxın perspektivdə investisiya fəaliyyətinin daha da təkmilləşdirilmiş mexanizmlərinin dövrüyyəyə cəlb edilməsi prioritetlərinin üstünlük təşkil edəcəyi gözlənilir. İnvestisiya mühitinin maksimum əlverişli səviyyəyə çatdırılması üçün dövlət tənzimlənməsi mexanizmlərindən fəal və səmərəli istifadə edilməsi vacib şərtlərdəndir [10, s. 26]. Bundan əlavə, ölkəmizdə xarici investisiyalar üçün əlverişli şərait, o cümlədən səmərəli vergi və gömrük rejimləri formalaşdırılmışdır [11]. Ölkədə maliyyə bazarının inkişaf etdirilməsi, xüsusilə, təsərrüfat subyektlərinin iqtisadi fəallığının yüksəldilməsi, onların investisiya və kredit resurslarına əlçatanlığının təmin edilməsi mexanizmlərinin yaradılmasına önəm verilməkdədir. Məsələn, ölkə Prezidentinin 15 sentyabr 2017-ci il tarixli Fərmanı ilə yaradılmış Kredit Zəmanət Fondu ölkəmizdə maliyyə bazarının inkişafına və investisiya mühitinin daha da yaxşılaşdırılmasına əlavə təkan verə bilər [12]. Bundan əlavə, bir sıra stimullaşdırıcı mexanizmlərin, o cümlədən vergi sisteminin təkmilləşdirilməsi hesabına stimullaşdırıcı vergi güzəştlərinin müəyyənləşdirilməsi milli iqtisadiyyatın inkişafının sürətləndirilməsində, onun innovativ inkişafının təmin edilməsində əhəmiyyətli rol oynaya bilər [13].

Dünya təcrübəsində investisiya mühitinin dövrün tələblərinə uyğun şəkildə formalaşdırılması və inkişaf etdirilməsi metodikaları mövcuddur. Bu sırada vacib məqamlardan biri investisiya mühitinin formalaşdırılması və inkişafına ciddi təsir edən investisiya risklərinin əhatəsinin maksimum optimal qiymətləndirilməsi və nəzərə alınmasıdır [14]. İnvestisiya layihələri üzrə yanaşmalar obyektiv reallıqdan baxılmalı və kifayət qədər iqtisadi əsaslandırılmalı aparılmalıdır. Bu halda investisiya mühitinin şəffaf və obyektiv qiymətləndirilməsi mümkün ola bilər [15; 16]. Əvvəldə qeyd etdiyimiz kimi, investisiya mühitinin əsas mexanizmlərinin işləkliyi və obyektiv qiymətləndirilməsi vacib şərtlərdəndir. İnvestisiya mühitinin qiymətləndirilməsi zamanı vergi və gömrük rejimləri ilə bərabər, ölkədəki makroiqtisadi və makromaliyyə xarakterli digər mühüm indikatorlar da nəzərə alınmalıdır [17]. İnvestisiyaların cəlbı, onların daha çox əlavə dəyər yaradan sahələrə yönəldilməsi, tətbiq olunan fəaliyyət mexanizmlərin məhsuldarlığı diqqət mərkəzində saxlanılmalıdır. İnvestisiya potensialının ölçülməsi və investisiya cəlbediciliyinin qiymətləndirilməsi meyarları prioritet iqtisadi inkişaf hədəflərinə uyğun şəkildə formalaşdırılmalıdır [18; 19]. İnvestisiya mühitinin cəlbediciliyinin artırılması üçün investorların sabit fəaliyyətinə mane olan hər bir problemin diqqətlə öyrənilməsi və aradan qaldırılması təmin edilməlidir. İnvestisiya yatırılan real iqtisadiyyat və xidmət sahələrinin davamlı və dayanıqlı inkişafına imkan verən istehsal və xidmət infrastruktur şəbəkəsi yaradılmalıdır. Ümumilikdə, ölkənin investisiya cəlbediciliyinin qiymətləndirilməsinə müasir yanaşmalar təmin olunmalıdır [20; 21]. Bundan əlavə, hər bir ölkənin investisiya cəlbediciliyinin müəyyənləşdirilməsində regional investisiya siyasətinin adekvatlığına xüsusi

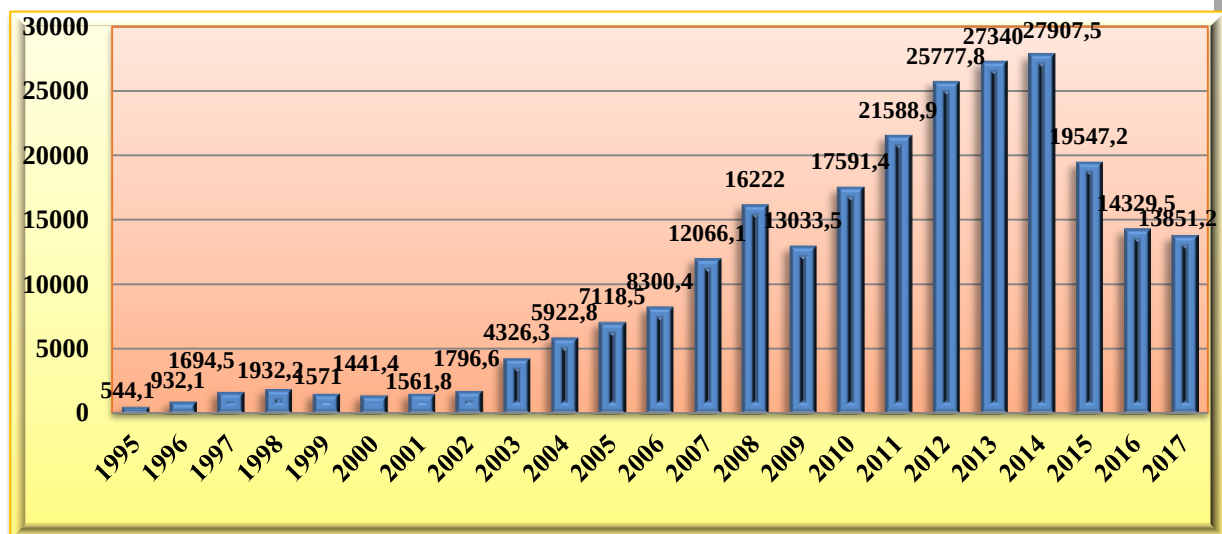
önəm verilməli və regionların investisiya fəaliyyəti potensialının maksimum üzə çıxarılmasına səy göstərməlidir [22; 23].

Ölkəmizdə son illərdə maliyyə bazarlarının inkişaf etdirilməsi və investisiyaların daxilolma mənbələrinin, strukturunun genişləndirilməsi tədbirləri diqqət cəkir [24]. Əsas problemlərdən biri ölkə iqtisadiyyatının qeyri-neft təmayüllü iqtisadiyyat sahələrinin inkişaf proseslərinin sürətləndirilməsi və istehsal potensialının artırılması üçün tələb olunan xarici investisiyaların cəlb edilməsi məsələsidir [25; 26]. Ölkə iqtisadiyyatının strateji hədəflərinin müəyyənləşdirildiyi bir şəraitdə, investisiya fəaliyyətinin təşkili mexanizmləri və onun strukturu global iqtisadi çağırışlara uyğun şəkildə təkmilləşdirilməlidir. Milli iqtisadiyyatın qeyri-neft sektoru sahələrinin strateji hədəflərinin reallaşdırılmasında xarici investisiyaların fəal cəlb olmaqla əhəmiyyətli irəliləyişin təmin edilməsi qeyri-mümkündür [27].

Ölkədə investisiya fəaliyyətin təhlili və mövcud vəziyyətin qiymətləndirilməsi

Əvvəldə bildirdiyimiz kimi, 1995-ci ildən başlayaraq, ölkəmizdə investisiya fəaliyyətinin intensivləşdirilməsi diqqət cəkir. 1995-2002-ci ilədək olan dövrdə ölkəmizdə investisiyaların ümumi həcmi o qədər də yüksək olmamışdır. Belə ki, 1995-ci ildə bütün mənbələr üzrə investisiya qoyuluşları 544,1 mln. manat təşkil etdiyi halda, 2002-ci ildə bu göstərici 1796,6 mln. manat olmuşdur. 2004-2014-cü illərdə investisiyaların həcmi hər il artım tempi ilə müşahidə edilmiş və 2014-cü ildə investisiya qoyuluşları rekord məbləğdə - 27,9 mlrd. manat səviyyəsində olmuşdur. Amma, sonrakı illərdə qeyri-sabit maliyyə vəziyyəti ilə əlaqədar olaraq investisiyaların həcmi azalmış, və 2017-ci ildə bu göstərici 13,8 mlrd. manat səviyyəsinə düşmüşdür. Azərbaycanda 1995-2017-ci illərdə bütün mənbələr üzrə investisiya qoyuluşlarının dinamikası aşağıdakı diaqramda öz əksini tapmışdır.

Azərbaycanda bütün mənbələr üzrə investisiya qoyuluşlarının dinamikası (mln. manat).

<http://www.stat.gov.az>.

Göründüyü kimi, investisiyaların yatırılması üzrə intensivləşmə ölkəmizdə neftdən gələn gəlirlərin fəal dövrü ilə üst-üstə düşür və azalma tendensiyası da dünya bazarlarında neftin qiymətinin aşağı düşməsi ilə bilavasitə bağlıdır. Məsələn, pik nöqtə kimi 2014-cü ili götürsək, həmin il ölkə iqtisadiyyatına yatırılan investisiyaların ümumi həcmi 27,9 mlrd. manat təşkil etmişdir, amma, bu göstərici 2017-ci ilin yekununda 13,6 mlrd. manata yaxın olmuşdur [28]. Ölkədə 2003-2017-ci illərdə daxili investisiyaların dinamikası ayrıca olaraq verilmişdir və burada da son 2 il ərzində 2016-2017-ci illərdə daxili investisiyaların

həcmi əvvəlki illərə nisbətə bir neçə dəfə düşməsi diqqət çəkir. Azərbaycanda 2003-2017-ci illərdə xarici investisiyaların cəlbinin illər üzrə dinamika verilməmişdir və burada da 2017-ci ildə 2016-cı ilə nisbətə cəlb olunan investisiyaların həcmi aşağı düşməsi qeyd olunmuşdur. Ölkədə investisiya fəaliyyətinin təhlili və mövcud vəziyyətin qiymətləndirilməsindən çıxış etsək, belə qənaətə gəlmək olar ki, yaxın perspektivdə daxili və xarici investisiyaların strukturunun təkmilləşdirilməsi, yeni investisiya mənbələrinin formalaşdırılması və, ümumilikdə, investisiya mühitinin cəlbediciliyinin yüksəldilməsi prioritet vəzifələr kimi qalacaqdır.

Ölkədə qlobal iqtisadi çağırışlar kontekstində investisiya mühitinin və strukturunun qiymətləndirilməsi üzrə əsas prinsiplər və meyarlar

Müasir şəraitdə ölkəmizdə investisiya mühitinin və strukturunun qiymətləndirilməsi üzrə əsas prinsiplər və meyarların müəyyənləşdirilməsi vacib şərtlərdəndir. Bunun üçün real vəziyyətin təhlili problemi də diqqət çəkir. Azərbaycanda xarici investisiyaların sahələr üzrə strukturunda neft sektoruna yönəldilən investisiyaların üstünlüyü açıq-aşkar nəzərə çarpır. Ölkəmizdə xarici investisiyaların strukturunda qeyri-neft sektorunun payının aşağı səviyyədə olması ciddi problem kimi qalmaqdadır. Belə ki, orta illik bu sahəyə yönəldilən investisiyaların həcmi bir neçə milyarddan çox deyildir. Məsələn, 2011-ci ildə bu göstərici cəmi - 900 mln., 2014-cü ildə - 1,3 mlrd., 2016-cı ildə - 1,7 mlrd. və 2017-ci ildə yenə azalaraq, 810 mln. ABŞ dolları təşkil etmişdir. Bu baxımdan ölkəmizdə qlobal iqtisadi çağırışlar kontekstində investisiya mühitinin və strukturunun qiymətləndirilməsi prinsipləri və meyarlarının yenidən baxılması və müəyyənləşdirilməsi tələb olunur və hesab edirik ki, bunları müvafiq şəkildə baxmaq mümkündür. Qlobal iqtisadi çağırışlar kontekstində investisiya mühitinin və strukturunun səviyyəsinin qiymətləndirilməsi prinsipləri və meyarlarının təkmilləşdirilməsi, yenilənməsi hesabına, ölkəmizdə investisiya fəallığının artırılması, xüsusilə, xarici investisiyaların daha fəal cəlbinin təmin edilməsi üçün əlavə imkanlar yaratmaq mümkündür.

Nəticə

Bizə görə, ölkəmizdə yaxın illərdə dövlətin investisiya siyasətində neft-qaz sektoru sahəsində toplanmış mütərəqqi dünya təcrübəsi və onun ölkəmizin milli iqtisadi maraqlarına cavab verən səviyyədə tətbiq edilməsi amillərindən çıxış etməklə, qeyri-neft sektoru sahəsində investisiyaların cəlbi mexanizmlərin uzunmüddətli dövrü əhatə etmək iqtidarında olan konseptual yanaşmalarının müəyyənləşdirilməsi, mövcud mexanizmlərin tamamilə yenilənməsi təmin olunmalıdır. İnvestisiya mühitinin cəlbediciliyinin yüksəldilməsi və onun strukturunun diversifikasiyalaşdırılması prioritetləri üzrə təsirli tədbirlər görülməli, investisiya fondlarının yaradılması institutunun inkişaf etdirilməsi və investisiyalardan istifadənin səmərəlilik səviyyəsinin əhəmiyyətli dərəcədə yüksəldilməsi problemləri həll edilməlidir.

Ədəbiyyat

1. Robert B. Stobaugh. How to Analyze Foreign Investment Climates. Harvard Business Review, 1969.
2. Bloomberg. Meet 2016's worst economic performers by Bloomberg, 2016. URL: www.bloomberg.com/news/articles/ (дата обращения 11.01.2016).
3. Azərbaycan Respublikasının milli iqtisadiyyat perspektivi üzrə Strateji Yol Xəritəsi. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2016-cı il 6 dekabr tarixli Fərmanı ilə təsdiq edilmişdir.

4. Azərbaycan 2020: Gələcəyə baxış inkişaf konsepsiyası. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 29 dekabr 2012-ci il tarixli Fərmanı ilə təsdiq edilmişdir. Bakı, 2012. -39 s.
5. Azərbaycan Respublikasında maliyyə xidmətlərinin inkişafına dair Strateji Yol Xəritəsi. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2016-cı il 6 dekabr tarixi Fərmanı ilə təsdiq edilmişdir. Bakı, 2016.-59 s.
6. Xarici investisiyanın qorunması haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu. Bakı şəhəri, 15 yanvar 1992-ci il. № 57.
7. İnvestisiya fəaliyyəti haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu. Bakı şəhəri, 13 yanvar 1995-ci il. № 952.
8. İnvestisiya fondları haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu. Bakı şəhəri, 22 oktyabr 2010-cu il. № 1101-IIIQ.
9. İnvestisiya fəaliyyətinin təşviq edilməsi və xarici investorların hüquqlarının qorunması ilə bağlı bir sıra tədbirlər haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı. Bakı, 18 yanvar 2018-ci il.
10. Vəliməmmədov M.Ş. Azərbaycanda investisiya mühiti və dövlət tənzimlənməsinin müasir vəziyyəti// Azərbaycan İqtisadi və Sosial Araşdırmalar Jurnalı. Volume 4, Number 4/İl 4, Say 4, 2017.- P. 25-34.
11. Azərbaycan Respublikasında xarici investisiyalar üçün əlverişli vergi mühiti. <http://www.taxes.gov.az>.
12. Kredit Zəmanət Fondunun yaradılması haqqında Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin 15 sentyabr 2017-ci il tarixli Fərmanı, Bakı şəhəri, 15.09.2017-ci il.
13. Musayev A. İnnovasiya iqtisadiyyatı və vergi stimullaşdırması. Bakı, "Azərbaycan Universiteti" nəşriyyatı, 2014. -184 s.
14. Методы оценки инвестиционных рисков. <http://topknowledge.ru>.
15. Зачем и как проводить оценку эффективности инвестиционного проекта. <http://www.kp.ru>.
16. Рябинин Е.В., Худоренко Е.А. Совершенствование методики оценки инвестиционного климата страны// Журнал Статистика и экономика, Том 13, №5, 2016.- С. 18-22.
17. Алиев А.И., Нагдиев С.А., Алиев И.А. Методы оценки инвестиционного климата // Современные наукоемкие технологии. 2004, № 2. С.-122-123. <http://www.top-technologies.ru>.
18. Инвестиционный климат, инвестиционный потенциал и оценка инвестиционной привлекательности. <https://finansovjgid.ru>.
19. Сущность и предпосылки инвестиционного климата. <http://projecimo.ru>.
20. Аксенова Н.И., Приходько Е.А. Современные подходы к оценке инвестиционной привлекательности страны// Журнал Инвестиционный потенциал, №32(416), 2010- С.46-53.
21. Лукьянова А.Н., Шумаев В.А. Совершенствование методики оценки экономической эффективности инвестиционных проектов// Журнал Инноватика и экспертиза, 2012, выпуск 1(8), с. 115-136.
22. Рахимов Т.Р. Классификация методики оценки инвестиционного климата и ее применение для целей регионального развития. <https://eee-region.ru>.
23. Смаглюкова Т.М. Методика комплексной оценки инвестиционной привлекательности регионов с учетом их отраслевой специализации// Журнал Проблемы современной экономики, №3(23), 2007.- с.-51-59.
24. Ataşov B.X. Maliyyə bazarları. Bakı, "Kooperasiya nəşriyyatı", 2016. -456 s.

25. Şəkəraliyev A., Şəkəraliyev Q. Azərbaycan iqtisadiyyatı: reallıqlar və perspektivlər. Bakı, "Turxan", NPB, 2016.-536 s.
26. Əliyev Ş.T. Azərbaycanın xarici iqtisadi siyasəti. Sumqayıt: Sumqayıt Dövlət Universitetinin Nəşriyyatı, 2015.-185 s.
27. Əliyev Ş.T. Azərbaycan iqtisadiyyatı. Sumqayıt Dövlət Universiteti, 2018.-384 s.
28. Azərbaycanın rəqəmlərdə. Bakı, 2018.-264 s.

Эльнура Бунят гызы Мамедова

Резюме

Оценка инвестиционной среды и структуры в контексте глобальных экономических вызовов в Азербайджане

В статье исследованы вопросы и проблемы оценки инвестиционной среды и структуры в контексте глобальных экономических вызовов в Азербайджане. С этой целью анализируются и оценены существующие положения инвестиционной деятельности в стране. Рассмотрена адекватность законодательной базы в сфере инвестиций и важные аспекты государственной политики по формированию инвестиционной среды. В конце статьи подготовлены рекомендации и даны предложения по рассматриваемым проблемам.

Ключевые слова: инвестиционная среда, инвестиционная деятельность, инвестиционная привлекательность, принципы эффективности инвестиционной среды, эффективность структуры внутренних и внешних инвестиций, оценка инвестиционной среды и структуры, основные принципы и критерии повышения привлекательности инвестиционной среды.

Elnura Bunyat Mamedova

Evaluation of investment environment and structure in the context of global economic challenges in Azerbaijan

Summary

The issues and problems of assessing the investment environment and structure in the context of global economic challenges in Azerbaijan are explored in the article. For this purpose, existing provisions of investment activities in the country are evaluated too. The adequacy of the legislative framework in the sphere of investments and important aspects of state policy on the formation of the investment environment are considered. Recommendations and suggestions on the problems under consideration are prepared at the end of the article.

Key words: investment environment, investment activity, investment attractiveness, investment environment principles, efficiency of the structure of internal and external investments, assessment of the investment environment and structure, basic principles and criteria for increasing the attractiveness of the investment environment.

Elmi redaktor: i.f.d., dos. Y.Məmmədov

Daxil olub: 05.11.2018.

Çapa qəbul olunub: 09.11.2018.

